

FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI VE TÜRKİYE

İçinde bulunduğumuz bilgi çağında patent, marka ve tasarım gibi fikri mülkiyet haklarının ekonomide ne denli önemli olduğuna daha önceki yazılarımızda işaret edilmişti. Bu yazımızda acaba Türkiye konunun önemini kavrayıp, gereğini yapıyor mu sorusuna istatistiki bilgiler ışığında cevap arayacağız.

Ar-Ge'nin önemini idrak edip, gereğini yapan gelişmiş ülkelerdeki tescilli patent, marka ve tasarım sayıları ile ülkemizdeki sayılara bakıldığında durumun hiç de iç açıcı olmadığı görülmektedir. Bizler millet olarak bir şeyler yapıyor gibi görünüp gerçekte yapmayan bir yapıya sahibiz. Yani şekille yetinip, esas ile ilgilenmiyoruz. Bu özelliğimiz, fikri mülkiyet haklarına yaklaşımımızda da ortaya çıkmaktadır. Sözgelimi, Ar-Ge, sistemli çalışma ve özgün üretim gibi uzun soluklu işlere yatırım yapma yerine, başkalarının emeğini sömürme ve kolay yoldan para kazanmayı tercih ediyoruz. Tabii istisnalar kaideyi bozmadığı için işini gereği gibi yapanların son zamanlarda çoğaldığına şahit olmak bizleri mutlu etmektedir.

Bizi bu yönde düşünmeye sevk eden çarpıcı nitelikteki patent, marka ve tasarım başvuru ve tescil sayılarıdır:

1. TÜRKİYE'DE YILLARA GÖRE MARKA BAŞVURULARI VE TESCİL SAYILARI

Yıllar	BAŞVURU SAYISI			TESCİL SAYISI		
	Yerli	Yabancı	Toplam	Yerli	Yabancı	Toplam
1994	11.591	2.668	14.259	6.013	2.367	8.380
1995	12.650	3.248	15.898	7.581	2.873	10.454
1996	15.652	4.515	20.167	9.400	3.345	12.745
1997	15.908	4.803	20.711	7.684	2.943	10.627
1998	14.365	4.963	19.328	5.427	2.037	7.464
1999	17.837	5.855	23.692	12.166	5.821	17.987
2000	20.866	7.761	28.627	10.437	5.333	15.771
2001	19.054	9.123	28.177	9.937	4.166	14.103
2002	25.509	10.176	35.685	13.154	5.802	18.956

KAYNAK: Türk Patent Enstitüsü (TPE)

2. TÜRKİYE'DE YILLARA GÖRE PATENT BAŞVURULARI VE TESCİL SAYILARI

Yıllar	BAŞVURU SAYISI			TESCİL SAYISI		
	Yerli	Yabancı	Toplam	Yerli	Yabancı	Toplam
1994	148	1.244	1.392	61	1.131	1.192
1995	178	1.520	1.698	60	703	763
1996	187	718	905	47	554	601
1997	210	1.329	1.539	7	451	458
1998	214	2.279	2.493	32	767	799
1999	273	2.755	3.028	33	1.084	1.117
2000	266	3.178	3.444	25	1.089	1.114

2001	296	2.920	3.216	45	2.097	2.142
2002	297	1.184	1.481	74	1.790	1.864

KAYNAK: TPE

3. TÜRKİYE'DE YILLARA GÖRE FAYDALI MODEL BAŞVURULARI VE TESCİL SAYILARI

Yıllar	BAŞVURU SAYISI			TESCİL SAYISI		
	Yerli	Yabancı	Toplam	Yerli	Yabancı	Toplam
1995	34	3	37	--	--	--
1996	178	3	181	--	--	--
1997	213	11	224	113	4	117
1998	281	18	299	141	9	150
1999	308	9	317	160	11	171
2000	444	16	460	146	4	150
2001	627	16	643	257	12	269
2002	745	10	755	435	15	450

KAYNAK: TPE

4. TÜRKİYE'DE YILLARA GÖRE ENDÜSTRİYEL TASARIM BAŞVURULARI VE TESCİL SAYILARI

Yıllar	BAŞVURU SAYISI			TESCİL SAYISI		
	Yerli	Yabancı	Toplam	Yerli	Yabancı	Toplam
1995	1.506	27	1.533	387	26	413
1996	1.646	164	1.810	1.521	165	1.686
1997	1.956	185	2.141	1.786	182	1.968
1998	1.829	220	2.049	1.736	207	1.943
1999	1.695	242	1.937	1.592	242	1.834
2000	2.294	258	2.552	1.923	249	2.172
2001	2.560	292	2.852	2.449	252	2.701
2002	3.666	237	3.903	2.948	234	3.182

KAYNAK: TPE

5. BAZI ÜLKELERDE YILLARA GÖRE PATENT BAŞVURULARI VE TESCİL SAYILARI

Şunu da belirtelim ki, faydalı model ve endüstriyel tasarım belgeleri TPE tarafından inceleme yapılmadan verilmektedir. Bu durumu fırsat bilenler kamuya mal olmuş ve herkes tarafından yıllarca bilinen ve üretimde kullanılan tasarımları ya da faydalı modelleri kendi adlarına tescil ettirmişler ve halen de ettirmektedirler. Bu durum, yukarıda sözünü ettiğimiz, “*bizler millet*

olarak bir şeyler yapıyor gibi görünüp gerçekte yapmayan bir yapıya sahibiz” özelliğimizin bir sonucudur. Bu davranış aslında kanunen suç olup, bu şekilde alınan belgeler de dava yoluyla iptal ettirilebilmektedir. Dolayısıyla yukarıdaki tabloda yerli tasarım ve faydalı model başvuru ve tescil sayılarının fazlalığı okuyucuyu yanıltmamalıdır. Nitekim sistemin zafiyetini fark eden yabancılar bu tür belgeleri almaya pek ilgi göstermemişlerdir.

Buna karşılık patent belgeleri araştırma ve inceleme yapılarak verildiği için gerçeği büyük ölçüde yansıtmakta olup, dikkat edilirse yerli patent sayısı oldukça azdır.